Hukuk Bölümü 2008/386 E., 2009/91 K.

- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 10]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 13]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 14]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 19]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 27]

"İçtihat Metni"

Davacı, mecburi hizmet yükümlüğünü tamamlamadan istifa ettiğinden bahisle Türk Lirası üzerinden yapılan ödemelerden (maaş, ek ödeme, yol gideri ve diğer ödemeler) kalan mecburi hizmetine isabet eden 28.573,01 YTL'nin iki kat fazlası ve faiziyle birlikte tahsiline ilişkin Maliye Bakanlığı'nın 21.10.2006 gün ve 29672 sayılı işleminin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Dava dilekçesi 1.2.2007 tarihinde davalı idareye tebliğ edilmiş; davalı idarece 2.3.2007 tarihinde birinci savunma dilekçesi; davacının ikinci dilekçesine karşılık 11.7.2007 tarihinde ikinci savunma dilekçesi mahkeme kayıtlarına intikal ettirilmiş; anılan dilekçelerde görev itirazında bulunulmamıştır.

Mahkemece; dosya tekemmül ettiği için duruşma gününü bildirir Tebliğ Mazbataları taraflara gönderilmiş, 15.10.2007 tarihinde davalı idareye tebligat yapılmıştır.

Duruşma 12.11.2007 tarihinde yapılmış; duruşmada, Davalı İdareyi temsilen katılan Hazine Avukatı tarafından, uyuşmazlığın çözümünün Adli Yargının görevine girdiğinden bahisle görev itirazında bulunulmuştur.

ANKARA 16. İDARE MAHKEMESİ; 16.11.2007 gün ve E:2006/510 sayı ile, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesinde; İdari dava türlerinin; idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı açılan iptal davaları; idari işlem ve eylemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları; kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı açılan davalar olarak sayılmış; idari yargının idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimini yapmakla görevli olduğunun kurala bağlanmış bulunduğu; İdarenin, idare hukuku alanında kamu gücüne dayalı olarak re'sen ve tek yanlı irade açıklaması sonucu tesis etmiş olduğu işlemlere, hukuk alanında yeni durumlar oluşturmasıyla idari işlem kimliği kazandırmakta ve kural olarak bu işlemlerin özel yasal düzenlemeler dışında, idari yargı denetimine tabi bulunduğu; olayda davalı idarece uyuşmazlığın davacı ile davalı idare arasında yapılan Yurtdışına Gönderilecek Kamu Personeli Sözleşmesinden kaynaklandığı ve bu nedenle İdari Yargı Mahkemelerinin görevli olmadığı iddia edilmekte ise de; uyuşmazlık davacının mecburi hizmetine isabet eden yurtdışı giderlerinin iki katı ve yasal faiziyle birlikte ödenmesinin istenilmesine ilişkin idari işlemden kaynaklandığından, davanın görüm ve çözümünün İdari Yargının görevine girdiği gerekçesiyle; davalı idarenin görev itirazının reddine karar vermiştir.

Davalı idarece, 21.3.2008 havale tarihli dilekçe ile Adli Yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması isteminde bulunulmuştur.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; 22.09.2008 gün ve 2008/137279 sayı ile, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun Bilgilerini artırmak üzere dış memleketlere gönderilme başlıklı 78., Bilgilerini artırmak için yabancı memleketlere gönderilenlerin hak ve yükümlülükleri başlığını içeren 79., Bilgilerini artırmak üzere dış memleketlere gönderilme esasları başlıklı 80.maddeleri ile 80.maddeye dayanılarak çıkarılan "Yetiştirilmek Üzere Yurt Dışına Gönderilecek Devlet Memurları Hakkında Yönetmeliğin 17.maddesinden bahisle; 657 sayılı Kanunun 79.maddesinde, sürelerinin bitiminde görevlerine başlamayanların, çekilmiş sayılanların aylık ve yol giderleri de dahil olmak üzere kendilerine kurumlarca yapılmış bulunan bütün masrafları iki kat olarak, görevlerine başlayıp da yükümlü bulundukları mecburi hizmetini bitirmeden ayrılanların veya bir ceza sebebi ile memurluktan çıkarılmış olanların mecburi hizmetlerinin eksik kalan kısmı ile orantılı miktarın iki kat olarak ödeneceğinin taahhüt edilmiş olduğu, yüklenme ve taahhüt senedine dayanılarak açılacak bir alacak davası yoluyla hükmen tahsil yönteminin benimsendiğinin anlaşıldığı; olayda, lisansüstü eğitim için yurt dışına gönderilmiş bulunan davacıdan, lisansüstü eğitimine başlaması nedeniyle ayrıca yüklenme ve kefalet senedi istenmiş olup, yurt içinde hesabına eğitim gördüğü Maliye Bakanlığı'na karşı mecburi hizmet yükümlülüğü ya da parasal karşılığı taahhüt edilmek suretiyle davalı Bakanlık ile lisansüstü eğitim gören Mehmet Koyuncu arasında, tarafların karşılıklı hak ve yükümlülüklerini içeren bir sözleşme ilişkisi kurulduğunun açık olduğu; bu duruma göre, olayda kamu görevlisinin yükümlülüğünü yerine getirmediğine ilişkin idarece kamu gücüne dayalı, re'sen ve tek yanlı olarak tesis edilmiş bir işlem bulunmaması ve ilgilinin de idare ile böyle bir uyuşmazlık bulunduğu yolunda iddiası olmaması karşısında, davacının borçlu olmadığının tespiti amacıyla açılan davanın, taraflar arasındaki sözleşmeden (yüklenme ve kefalet senedinden) doğan alacak-borç ilişkisi nedeniyle özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli bulunduğu, açıklanan nedenlerle; 2247 sayılı Kanunun 10. ve 13. maddeleri gereğince, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 13.04.2009 günlü toplantısında; Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan başvurunun, anılan Yasanın 27. maddesi uyarınca reddi gerektiği yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun başvurunun reddi gerektiğine ilişkin sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 10. maddesinde, "Görev uyuşmazlığı çıkarma; adli, idari ve askeri bir yargı merciinde açılmış olan davada ileri sürülen görev itirazının reddi üzerine ilgili Başsavcı veya Başkanunsözcüsü tarafından görev konusunun incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesinden istenmesidir.

Yetkili Başsavcı veya Başkanunsözcüsünün Uyuşmazlık Mahkemesinden istekte bulunabilmesi için, görev itirazının, hukuk mahkemelerinde en geç birinci oturumda, ceza mahkemelerinde delillerin ikamesine başlamadan önce; idari yargı yerlerinde de dilekçe ve savunma evresi tamamlanmadan yapılmış olması ve yargı yerlerinin de kendilerinin görevli olduklarına karar vermiş bulunmaları şarttır.

Görev itirazının yargı merciince yerinde görülerek görevsizlik kararı verilmesi halinde, görev konusunun Uyuşmazlık Mahkemesince incelenebilmesi, temyizen bu kararın bozulmuş ve yargı merciince de bozmaya uyularak görevli olduğuna karar verilmiş bulunmasına bağlıdır.

Uyuşmazlık çıkarma isteminde bulunmaya yetkili makam; reddedilen görevsizlik itirazı adli yargı yararına ileri sürülmüş ise Cumhuriyet Başsavcısı, idari yargı yararına ileri sürülmüş ise Danıştay Başkanunsözcüsü, askeri ceza yargısı yararına ileri sürülmüş ise Askeri Yargıtay Başsavcısı, Askeri İdari Yargı yararına ileri sürülmüş ise bu mahkemenin Başkanunsözcüsüdür.

Görev itirazının reddine ilişkin karara karşı itiraz yolunun açık bulunduğu ceza davalarında ret kararı kesinleşmeden uyuşmazlık çıkarma istenemez" denilmiş; 27. maddesinde ise, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceleyeceği; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddedeceği kuralına yer verilmiştir.

Öte yandan 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun "Tebligat ve cevap verme" başlıklı 16. maddesinde; "1. Dava dilekçelerinin ve eklerinin birer örneği davalıya, davalının vereceği savunma davacıya tebliğ olunur.

2. Davacının ikinci dilekçesi davalıya, davalının vereceği ikinci savunma da davacıya tebliğ edilir. Buna karşı davacı cevap veremez. Ancak, davalının ikinci savunmasında, davacının cevaplandırmasını gerektiren hususlar bulunduğu, davanın görülmesi sırasında anlaşılırsa, davacıya cevap vermesi için bir süre verilir.

3. Taraflar, yapılacak tebliğlere karşı, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde cevap verebilirler. Bu süre, ancak haklı sebeplerin bulunması halinde, taraflardan birinin isteği üzerine görevli mahkeme kararı ile otuz günü geçmemek ve bir defaya mahsus olmak üzere uzatılabilir. Sürenin geçmesinden sonra yapılan uzatma talepleri kabul edilmez.

4. Taraflar, sürenin geçmesinden sonra verecekleri savunmalara veya ikinci dilekçelere dayanarak hak iddia edemezler.

5. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/8 md.) Davalara ilişkin işlem dosyalarının aslı veya onaylı örneği idarenin savunması ile birlikte, Danıştay veya ilgili mahkeme başkanlığına gönderilir." denilmiştir.

Olayda, Ankara 16. İdare Mahkemesi'nce bakılan davada, davalı idarece; birinci ve ikinci savunma dilekçelerinde görev itirazında bulunulmadığı; dosya tekemmül ettikten sonra yapılan duruşmada davalı idare vekilince, davada Adli Yargının görevli olduğu ileri sürülerek görev itirazında bulunulduğu anlaşılmıştır.

Bu durumda; davalı idare vekili tarafından, Ankara 16. İdare Mahkemesinde dilekçe ve savunma evresi tamamlandıktan sonra yapılan görev itirazının süresinde olduğunun kabulü mümkün değildir.

Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan başvurunun, anılan Yasanın 27. maddesi uyarınca reddi gerekmiştir.

SONUÇ : 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan BAŞVURUNUN, aynı Yasanın 27. maddesi uyarınca REDDİNE, 13.04.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.